

จากปลายวัสดุ สู่หมั่นตกดู

อนุสรณ์ วิจารณ์ปริษา

นักวิชาการศึกษา

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยแม่โจ้

การสื่อความหมายในการถ่ายภาพทิวทัศน์ของ นักถ่ายภาพมืออาชีพ:

ฤดูหนาวสิคะ ฤดูหนาวสิครับ!, I like the winter in Thailand. 我喜歡鄉村的冬天, 私は国の冬が好きです, Me gustan los inviernos país, Ich mag Land Wintern, Ik hou van land winters, Mi piace inverni paese, Ek hou van land winters, أحب الشتاء البلاد, நாள் நாடு குளிர்காலத்தில்தான் விருட்டுக்குறித்தான் เป็นคำตอบสุดท้ายของนักท่องเที่ยวชาวไทย อเมริกัน จีน ญี่ปุ่น สเปน เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ อิตาลีเยิน นักท่องเที่ยวจากตะวันออกกลาง แม้แต่ชาวทิมีฟ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวภาคเหนือของเมืองเมืองไทยเราเมื่อก่อนหน้านี้

นักท่องเที่ยวทุกคนที่เดินทางมาแล้วถ่ายภาพมีทั้ง นักถ่ายภาพมืออาชีพ นักถ่ายภาพมือสมัครเล่น ตลอดจนนักท่องเที่ยวทั่วไป ระบุว่าช่วงนี้มีอากาศที่สดชื่นเย็นสบาย มีทะเลหมอก มีน้ำตก มีพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกที่สวยงาม มีดอกไม้บานาพรรณ มีสินค้าที่ตลอดจนของที่ระลึกให้จับจ่ายใช้สอยซื้อซึ่งมีทั้งคำตอบที่คล้ายคลึงกัน และมีต่างความเห็นกันออกไปบ้าง แต่สุดท้ายคือทุกคนได้ภาพถ่ายกลับไปด้วยความสุข แต่จะมีใครสักคนที่มีความพึงพอใจในภาพที่ตนเองได้รับกลับไปอย่างเต็มร้อย โดยเฉพาะภาพถ่ายที่ตนเองเคยเห็นในสื่อสิ่งพิมพ์ด้าน

๒๑๑๙๗๗

การท่องเที่ยวถ่ายภาพ อินเทอร์เน็ต สื่อออนไลน์ มันแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

สิ่งที่น่าสนใจของภาพทิวทัศน์ อยู่ที่จังหวะของแสง ท้องฟ้า สเปกตรัมของแสงในช่วงพระอาทิตย์ขึ้นและตก ตลอดจนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น ความรู้เหล่านี้ถ้าจะเรียนรู้ให้ได้เร็วก็ควรศึกษาจากนักถ่ายภาพมืออาชีพ เพราะบุคคลเหล่านี้ผ่านการเพาะบ่มประสบการณ์มาเป็นเวลานานจนประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ

เทคนิคในการสื่อความหมายการถ่ายภาพ ทิวทัศน์ของนักถ่ายภาพมืออาชีพ:

1. มุมภาพที่คิดไว้ในใจก่อนถ่ายภาพ นักถ่ายภาพมืออาชีพทั้ง 9 คนของเมืองไทย ประกอบด้วย อภินันท์ บัวหัทธิต, นพดล กันบัว, วิศาล น้ำค้าง, จามิกร สุขขุธรรม, หัสชัย บุญเนื่อง, ธเนศ งามสม จากอนุสาร อ.ส.ท. พชร (สุรเดช) วงศ์สินหลิ่ง, กระสินธุ์ หังสพฤกษ์ จากนิตยสาร Exposure และ วราณ สุวรรณโณ (RBJ) จาก Pixpros ระบุว่าต้องคิดไว้ล่วงหน้า มีวัตถุประสงค์ในการถ่ายภาพ มีมุมมองไว้ในใจ บางท่านใช้ดินสอร่างสเก็ตภาพไว้คร่าวๆ พร้อมเตรียมอุปกรณ์การถ่ายภาพและสัมภาระที่จำเป็นต้องใช้ และเมื่อถึงสถานที่จริงมีการสำรวจพื้นที่ดูทำเลที่ตั้งทิศทางของแสงก่อนถ่ายจริง และรอจังหวะแสงที่สวยงาม

อภิรักษ์ บัวหอกดี

นพดล กันบัว

วราณ สุวรรณโณ

2. เรื่องราว (story)

อภิรักษ์ บัวหอกดี

“... โจทย์ของมันคือทะเลแหวก เราจะถ่ายยังไง ให้เห็นว่ามันแหวก เห็นไหมว่ามันแหวก? มันพุ่งเข้าไปที่ สันทราย มันโผล่ขึ้นมาจากน้ำ มันแหวกเป็นเส้นนำสายตา...” (อภิรักษ์ บัวหอกดี, 2555)

วราณ สุวรรณโณ

“...อยากให้เห็นเรือสมัยใหม่ ที่ชาวบ้านเริ่มเปลี่ยนไปทำการท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะมีคนไปท่องเที่ยวกันมาก วิถีชาวประมงจากเรือลำเล็กๆ มันใหญ่ขึ้น ผมก็เลยเลือกที่จะวางเรือท่องเที่ยวไว้ทางขวามือ แล้วเรือประมงเอาไว้ด้านซ้ายมือเหมือนโดนไม้ตีกรอบไว้ พุดง่ายๆ ว่ามันเป็นวิถีชีวิตแบบเก่าแล้ว วิถีใหม่กำลังมา ผมส่งไปให้การท่องเที่ยว ในส่วนของอังกฤษ เน้นเรื่องราวให้เป็นไทยนิดหนึ่ง ก็เลยเลือก เรื่องที่เป็นภาษาไทย แล้วก็มีการชดไทยด้วย...” (วราณ สุวรรณโณ, 2555)

นพดล กันบัว

“... เหมือนจะมีความแตกต่างกันระหว่างสิ่งก่อสร้าง

กระสินธุ์ หังสพฤกษ์

ยังคงเป็นความมีวัฒนธรรมทางซ้ายมือกับตึกสูงสมัยใหม่ ทางขวามือ กับสิ่งที่ เป็น back ground ข้างหลัง มีหมอก มีสันเขา ได้เรื่องราวที่ใครเห็นแล้วอยากไปเที่ยวสักครั้งหนึ่งในชีวิต...” (นพดล กันบัว, 2555)

3. บรรยากาศ (atmosphere)

กระสินธุ์ หังสพฤกษ์

“...วัดสวนดอกนี้ผมคุ้นเคย รู้ว่าเวลาไปเวลาไหนจะเกิดอะไรขึ้น ช่วงบ่ายๆ หรือช่วงเย็นๆ จะมีพระ-เณรเดินผ่านทางนี้บ่อยเป็นประจำทุกวัน แต่ต้องรอให้พระ-เณรเดินผ่านมาก่อน ถ้าถามช่วงเช้าสวยไหม? มันก็สวยนะครับ! แต่ช่วงเย็น

จามิกร สุขทรามร

พชร วงศ์สินหลัง

มันได้บรรยากาศอีกแบบหนึ่ง ดูที่หญ้าสี แสงมันจะย้อนมา นิดหนึ่ง...” (กระสินธุ์ หังสพฤกษ์, 2555)

จามิกร สุขทรามร

“...สำหรับผมแล้ว ดอกพญาเสือโคร่งหรือซากุระไทยนะ ก็คือมันบานหน้าหนาว แล้วดอกไม้มันอยู่ทางเหนือเราก็ควรจะถ่ายคู่กับดอยทางเหนือ แล้วตัวแทนที่จะเป็นหน้าหนาวนี้ ก็คือบรรยากาศของท้องฟ้าที่มันเรียบๆ สีฟ้าบลูๆ นี่แหละครับ!” (จามิกร สุขทรามร, 2555)

4. อารมณ์ของภาพ (mood)

พชร วงศ์สินหลัง

“... ทะเลเนี่ย ถ้ากลางวันส่วนมากจะเป็นเรื่องราวของผู้คนขาวประมง ส่วนผมชอบแสงสีมากกว่า เพราะฉะนั้น แสงสีมันจะร่วมกับ silhouette มันจะไม่พันเข้ากับเย็น วันนั้นเป็นวันที่ฟ้าเปิดไม่มีเมฆเลย พระอาทิตย์ตกไปแล้วนี่ มันจะโลโชนมาเลยจากแดงไปจนถึงน้ำเงินที่กลางฟ้า ภาพนี้ ใช้เลนส์มุมกว้างให้ข้างหน้าที่ไม่มีแสงดูกลับ มีดๆ แสงไปจับ อยู่ที่เราต้องการจริงๆ...” (พชร วงศ์สินหลัง, 2555)

หัสชัย บุญเนื่อง

หัสชัย บุญเนื่อง

“...ผมอยากมีทะเลหมอกที่เต็มผืนและก็มีแสงเช้า หวานๆ สีสื่อออกมาให้ภาพนี้หนาวๆ เพราะว่าในช่วงเช้า ก่อนที่พระอาทิตย์จะขึ้นเนี่ยมันจะมีแสงบลูเยอะ และมันก็ทำให้ภาพออกมาหนาวๆ สีชมพูที่พาดลงมาค่อนข้างเย็น และ ก็ส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้นั้นะ ดูน่าไปในช่วงฤดูหนาว เพราะว่ามันสวยงาม...” (หัสชัย บุญเนื่อง, 2555)

5. สถานที่ถ่ายภาพนั้น อภินันท์ บัวหัทธิตี ระบุว่า

ภาพจะต้องสื่อถึงลักษณะเด่นของสถานที่ โดยหาจุดเด่น ที่เป็นอัตลักษณ์ของสถานที่ก่อนถ่ายภาพ ขณะที่ วิศาล น้ำค้าง จามิกร สุขทรามร และนพดล กันบัว มีความเห็นสอดคล้อง กันว่า ถ้าเป็นสถานที่เดิมที่เคยไปต้องปรับเปลี่ยนมุมมอง การถ่ายภาพใหม่ หาจุดที่สวยงามพร้อมแสงที่ต้องการ ด้วยใจมุ่งมั่น อาจใช้เวลาหลายวัน เน้นแสงสวยๆ ส่วน พชร วงศ์สินหลัง หัสชัย บุญเนื่อง กระสินธุ์ หังสพฤกษ์ และธเนศ งามสม มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่าถ้าเป็น สถานที่แห่งใหม่ต้องสำรวจล่วงหน้า ศึกษาเส้นทางก่อนเดินทาง ดูความน่าสนใจ ความกว้างใหญ่ของสถานที่ ช่วงเวลาน้ำขึ้น น้ำลง เมื่อไปถึงสถานที่แล้วจึงกำหนดแนวทางถ่ายภาพ ด้วยประสบการณ์ของแต่ละคน

6. ระนาบภาพ (มุมสูง มุมปกติ มุมต่ำ)

วิศาล น้ำค้าง

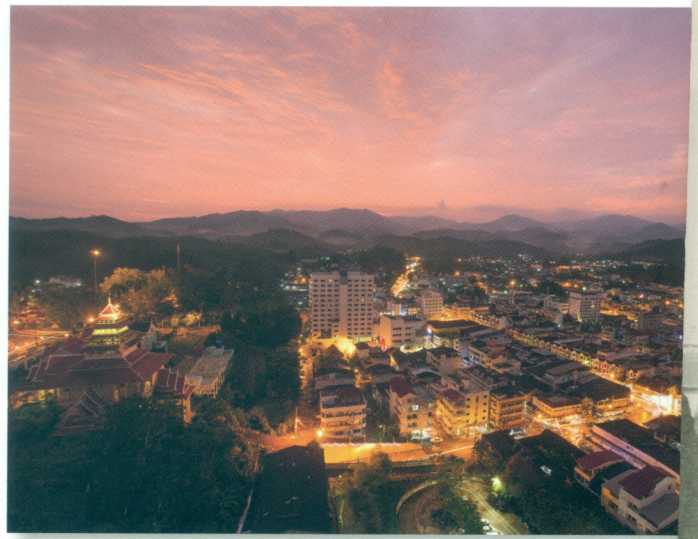
“...รูปนี้ต้องมุมสูงอย่างเดียว ต้องบอกอย่างนั้นเลย เพราะถ้าเกิดเป็นมุมต่ำหรือมุมราบนี้เราจะมองไม่เห็นลำน้ำบึงที่ ไหลไปสุดจุด infinity เราจะไม่เห็น detail ต่างๆ ของพื้นดิน ทางด้านขวามือ ขึ้นกับแต่ละสถานที่ที่แห่งนั้น...” (วิศาล น้ำค้าง, 2555)

ธเนศ งามสม

“...ภาพนี้ผมจินตนาการไว้ในหัวก่อนเดินทาง ไป สถานที่จริง คิดว่าจะถ่ายทอดมุมเมืองซึ่งเจริญเติบโต เป็นเมืองที่ อยู่ในหุบเขาแบบนี้คงจะถ่ายทอดมันออกมาจากมุมที่สูง

วิศาล น้ำค้าง

ธเนศ งามสม

ค่อนข้างมาก เพื่อให้เห็นภาพเมืองทั้งเมืองได้เต็มตา...”
(ธเนศ งามสม, 2555)

7. ฤดูกาลการถ่ายภาพ นั้น นพดล กันบัว วิศาล น้ำค้าง กระจินทร์ หังสพฤกษ์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ชอบถ่ายภาพช่วงปลายฝนต้นหนาว เพราะยังมีความสดใสของท้องฟ้า สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้ไกลเพราะไร้หมอกแดด ขณะที่ จามิกร สุขทรามร และธเนศ งามสม หลงใหลฝันป่าสีเขียวของฤดูฝนมากกว่าฤดูอื่น ส่วนหัสชัย บุญเนื่องกล่าวว่าชื่นชอบทุกฤดูกาล แต่ต้องไปให้ถูกสถานที่ ถูกฤดูกาล ซึ่งขึ้นกับโจทย์ในการถ่ายภาพ นอกจากนี้ประเภททิวทัศน์ทะเลนั้น อภินันท์ บัวหัทธิต พชร วงศ์สินหลั่ง และวราณ สุวรรณโณ ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่าทะเลอันดามันเหมาะกับการถ่ายภาพช่วงเดือนพฤศจิกายน-เมษายน และทะเลอ่าวไทยควรถ่ายภาพช่วงเดือนเมษายน-พฤศจิกายน

สรุป:

นักถ่ายภาพมืออาชีพ ใช้สัญญาณเพื่อการสื่อความหมายในภาพถ่าย มีความเป็นตัวของตัวเองเพราะก้าวข้ามวงจรของการลอกเลียนแบบ แต่มีจุดประสงค์เดียวกันคือเพื่อกระตุ้นเร้า หรือชี้้นำให้ผู้ชมภาพเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปด้วย ซึ่งกระบวนการต่างๆ ของการถ่ายภาพเริ่มตั้งแต่ก่อนถ่ายภาพ จนถึงช่วงเวลาของการถ่ายภาพ ได้แก่ มุมภาพที่คิดไว้ในใจ ก่อนถ่ายภาพ เรื่องราว บรรยากาศ อารมณ์ สถานที่ถ่ายภาพ สำหรับประเภทภาพ (มุมสูง มุมปกติ มุมต่ำ) ขึ้นอยู่กับลักษณะที่ตั้งของสถานที่ ประธานภาพ การประยุกต์แนวถ่ายภาพ

ให้มีความน่าสนใจ สีสันแสงสีมีความสวยงาม และความชอบของแต่ละบุคคล ส่วนฤดูกาลการถ่ายภาพนั้น ในช่วงฤดูหนาวมีท้องฟ้าสีส้มที่สวยงาม มีปรากฏการณ์ทะเลหมอกยามเช้า และท้องฟ้าที่สวยงามหรือท้องฟ้าสวยงามหลังพระอาทิตย์ตก ข้อควรระวังประการหนึ่งคือฤดูหนาวทำให้เกิด contrast กับภาพ โดยเฉพาะช่วงกลางวันแสงจะแข็ง นอกจากนี้ ความเขียวขจีของต้นไม้จะน้อยกว่าช่วงฤดูฝน ซึ่งมีความชุ่มฉ่ำเหมาะกับทิวทัศน์ธรรมชาติโดยเฉพาะในป่าไกลจากแหล่งชุมชน แต่ฤดูฝนมีปรากฏการณ์ของธรรมชาติที่ไม่อาจคาดเดาได้ของท้องฟ้า รวมทั้งรังกินน้ำซึ่งฤดูอื่นเกิดขึ้นยาก

อย่างไรก็ตามนักถ่ายภาพมืออาชีพจำนวนมาก ชื่นชอบการถ่ายภาพช่วงต่อของปลายวิสาขาสู่ต้นเหมาันตฤดู หรือในช่วงปลายฝนต้นหนาว เพราะช่วงดังกล่าวยังมีความชุ่มฉ่ำ ความเขียวขจีของต้นไม้กับการก้าวเข้าสู่ฤดูหนาว ซึ่งเป็นระยะที่ชั่วโลกได้หันเข้าหาดวงอาทิตย์ ทำมุมฉากกับผิวพื้นโลก ช่วงเที่ยงวันจะอยู่ซีกโลกใต้ ทำให้ลำแสงที่ตกกระทบกับพื้นที่ประเทศไทยเป็นลำแสงเฉียงตลอดเวลา ภาพที่ถ่ายในช่วงปลายฝนต้นหนาวจะเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับมาก โดยเฉพาะสถานที่ที่ทิวทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว

เรียนรู้ข้อแนะนำจากนักถ่ายภาพมืออาชีพแล้ว ลองนำไปปฏิบัติกันในภาคสนาม ได้ผลอย่างไร อย่าลืมนำภาพสวยๆ มาให้ชมกันบ้าง และถ้าท่านจริงจังมากกว่านั้นเราอาจจะได้เห็นนักถ่ายภาพหน้าใหม่ก้าวไปสู่มืออาชีพมากขึ้นนะครับ! ☺

MAEJO VISION ➡ เอกสารอ้างอิง

อนุสรณ์ วิจารณ์ปรีชา. (2555). การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพทิวทัศน์ด้วยกล้องดิจิทัลของนักถ่ายภาพมืออาชีพ. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.